

Verslag masterclass

bondgenootschappelijk samenwerken

27 maart 2023

Het thema van de tweede masterclass was bondgenootschappelijk samenwerken. Martin Stam (oud-lector HvA outreachend werken) was gastspreker, en had ervaringsdeskundige Bianca Grootfaam (werkzaam bij Buurtteam Zuidoost) meegenomen, om samen in gesprek te gaan.

Kruideniertje

Het rechtse “maakbaarheids-denken” heeft overal in de samenleving voet aan de grond gekregen, ook in het sociale domein. Martin: “We zijn eigenlijk allemaal kruideniertje geworden.” Het is moeilijk om dat ineens anders te gaan doen.

Van rationeel naar relationeel

Het begint te dagen dat oude manier van new public management¹ niet werkt. Voorbeeld: In Nieuw-West is nationaal programma Samen Nieuw-West² van start gegaan. Martin deelde het schema van rationeel naar relationeel werken: we zitten nu in de rationele kant van het schema, we willen naar de relationele benadering toe.

	rationeel werken	relationeel werken	
uniform	denk in doelgroepen cohorten, labels (gevaarlijk, hulpbehoevend)	denk vanuit mensen als sociale wezens en cultuurproducenten	pluriform
	focus op de zorgbehoefte van de klant (wat kan hij niet): zorg voor	focus op ontwikkelbehoefte van mensen (wat kunnen ze wel): zorg dat	
	zeker weten neem het zekere voor het onzekere (evidence based, kpi's)	onzeker weten reflecteer vanuit ervaringen, netwerken, aspiraties	
	verantwoord productgericht via wat meetbaar is in eenheden. Wat niet in cijfers te vangen is, is niet geldig	verantwoord procesgericht (vanuit een samenspel van krachten: schiet vooral aan je doelen voorbij)	
	werk van buitenaf bovenaf en (gefragmenteerd) specialistisch	werk van binnenuit onderaf en samen (BOS)	
	controleren	leren	

¹ Zie: https://nl.wikipedia.org/wiki/New_Public_Management

² Zie: <https://www.samennieuw-west.nl/>

Van hoofd/apart: doelrationele rechtmatigheid (cultuur van opleggen, hiërarchie en wantrouwen)

Naar hart/samen: relationele rechtvaardigheid (cultuur van overleggen, samen en vertrouwen)

Bianca's verhaal

Bianca deelde haar verhaal³ met de groep: over hoe ze in een moeilijke omgeving opgroeide, de straat op ging, jong moeder werd, in de drugswereld terechtkwam en daardoor meerdere keren in de gevangenis heeft gezeten, in verschillende landen. Toen ze uit de gevangenis kwam waren de problemen nog niet over: Haar kinderen waren uit huis geplaatst en ze stond er alleen voor. Nu kan Bianca haar struggles inzetten op een positieve manier, in haar werk als ervaringsdeskundige bij Buurtteam Zuidoost.

Vragen aan Bianca

Hoe werd je verwelkomd bij het Buurtteam?

"Ik werd echt voor de leeuwen gegooid. Wat nu? Ik ging in gesprek met collega's, maar die voelden zich bedreigd. Ik begon met een eigen inloop voor amsterdammers. Ik vroeg collega's erbij, op die manier dwong ik samenwerking af."

Wat betekent "bondgenootschappelijk" voor jou? En hoe deed je dit in de gevangenis?

"Ten eerste contact leggen, luisteren, en vanuit jouw eigen verhaal een respons geven. In de gevangenis ging ik met allerlei vrouwen om, waarvan het de officieren niet lukte om ze te veranderen. Ik deed veel samen met deze vrouwen. De directrice zag toen mijn impact. Zo begon ik met dingen te organiseren (danswedstrijdjes, wie heeft de netste cel etc.).

Hoe kwam je in die helpende rol terecht in de gevangenis?

"Er kwam een ander westers meisje binnen in de Afrikaanse gevangenis, en zij noemde mij een "heks". Alle Afrikaanse mensen keerden hun rug naar mij, want als heks ben je in Afrika bezeten. Ik was heel eenzaam. Na groot verdriet besloot ik mijn leven te veranderen. Ik ging in de kerk werken met vrouwen, ik was voor hen een luisterend oor. De directrice van de gevangenis was hierin een bondgenoot."

Wat was het eerste dat jij aan jezelf moest veranderen toen je dacht "dit moet anders"?

³ Bianca schreef haar ervaringen op in haar boek "Ik zocht naar liefde":

<https://highlyfavored.nl/product/ik-zocht-naar-liefde-krachten-op-de-wereld/>

“Ik wist niet wie ik was en had een laag zelfbeeld. Ik dacht dat ik niks kon. Doordat ik dingen in mezelf herkende die ik wel kon (bijvoorbeeld praten met vrouwen) begon ik in mezelf te geloven. Ook ben ik in het geloof gestapt.”

Het klinkt alsof je veel te geven hebt, hoe heb jij geleerd om je grenzen aan te geven?

“Ik kon inderdaad geen nee zeggen. Ik heb dat moeten leren. Ik heb het geleerd door andere mensen die mij er opwezen, en door zelfreflectie. Ik luister naar anderen en neem adviezen mee.”

Twee groepen om schema rationeel-relatieel te bespreken

Groep 1: Karin, Martin, Rob, Patrick, Rody, Kim, Rijk, Fay, Mathijs, Julia en Eefje

Mathijs mist het onderwerp geld in de twee rijtjes.

Rob brengt een situatie uit de praktijk in: Een bewonersinitiatief zal komende week gecontroleerd worden door ambtenaren van de gemeente. Het initiatief moet laten zien wat ze gepresteerd hebben. Rob voorziet dat zowel ambtenaren als bewonersinitiatief uiteindelijk allemaal gefrustreerd zullen zijn. Hij vraagt de groep om raad in deze situatie. Zelf stelt hij voor om het gesprek open te breken: waar sta je, waar kom je vandaan, wat is voor jou de zin van je werk, je leven?

Reacties op de situatie van Rob:

Kim herkent dit van Cybersoek. Voor haar is het belangrijk dat je van je leidinggevende de ruimte krijgt om te doen wat je wil. Haar directeur zegt: “we verantwoorden het wel”. Leiderschap dat ruimte creëert.

Martin: Belangrijke factor is het ontwikkelen van een visie en daar draagvlak op krijgen. Ook: het verankeren van leren en ontwikkelen.

Rijks ervaring is dat mensen wel willen veranderen, maar dat het in de praktijk heel moeilijk is.